

Ruling moghti mill-Ispeaker Anġlu Farrugia f'Seduta 57 tas-27 ta' Novembru 2017 dwar lment imqajjem mill-Onor. Joe Mizzi, Ministru għall-Energija u l-Immaniġġjar tal-Ilma dwar rappurtaġġ fil-ġurnali

Fis-seduta 55 tal-21 ta' Novembru 2017 l-Onor. Joe Mizzi, Ministru għall-Energija u l-Immaniġġjar tal-Ilma, irrefera għal artikolu li deher fil-ħarġa tal-21 ta' Novembru 2017 ta' *In-Nazzjon* bl-isem "Jiffanga wkoll minn fuq konsulenti lill-Aġenzija Enemed". Filwaqt li għamilha ċara li ma kienx qed iqajjem ksur ta' privileġġ, il-Ministru Mizzi ġibed l-attenzjoni tal-Kamra li r-rappurtaġġ imsemmi ma kienx jirrifletti t-twegiba li huwa kien ta' għall-mistoqsija parlamentari 301 tal-Onor. Jason Azzopardi fis-Seduta 51 tat-13 ta' Novembru 2017.

Għall-fini ta' rekords qiegħed niċċita t-traskrizzjoni kompluta tal-ilment imqajjem mill-Onor. Mizzi:

“ONOR. JOE MIZZI: Sur President, f'mistoqsija parlamentari numru 301, l-Onor. Jason Azzopardi staqsieni hekk:

“Jista' l-Ministru jgħid jekk xi entità fid-dekasteru tiegħu tatx xogħol legali jew talbitx konsulenti mill-individwu li d-dettalji dwaru qed jingħataw separatament, jew mid-ditta legali tiegħu, wara Marzu 2013? Jekk iva, meta? Liema entità kienet/hija, u kemm kien/hu l-valur/ħlas tax-xogħol imsemmi, sena b'sena?”

Id-dettalji li se niżvela – bil-permess tal-Onor. Robert Abela – u se ngħid għaliex ... Fir-risposta li jien tajt għal dik il-mistoqsija, għedt:

“Ninforma lill-Onor. Interpellant li ma ngħata ebda xogħol legali lill-individwu jew lid-ditta legali tiegħu, li d-dettalji dwaru qed jingħataw separatament.”

Jiġifieri fl-entitajiet kollha ma kien hemm xejn. Meta ġejt għall-informazzjoni mitluba mill-Enemalta, jien għedt li:

“L-informazzjoni mitluba mill-Enemalta plc għandha valur kummerċjali għall-kumpanija u l-iżvelar ta' tali tagħrif jista' jippreġudika n-negozju tal-istess kumpanija.”

Jien għandi esperjenza ta' mistoqsijiet, u meta kont nagħmel mistoqsijiet dwar il-BWSC, kienu jgħidu li l-informazzjoni tkun ta' natura kummerċjali u ma ningħataw risposta. U kien ikolli noqgħod għaliha! Ma jimpurtax.

Però illum fil-gazzetta *In-Nazzjon Tagħna*, b'mod prominenti ġabu ritratt tal-Onor. Abela u t-titlu "Jiffanga wkoll minn fuq konsulenti lill-aġenzija Enemed". Mir-risposta li ngħatat għall-mistoqsija parlamentari joħroġ li m'hemm xejn tal-Enemed u hawnhekk jikkwotaw mistoqsijiet tal-Parlament! Jiġifieri dan mhux disprezz lejn l-Onorevoli kollega, imma lejn l-oghla istituzzjoni tal-pajjiż! Min imissu jisthi! (Onor. Membri: *Hear, hear*) Imma mhux hekk biss.

Halli nkompli ngħid il-verità. Jien nista' ngħid li qatt ma gdibt f'dan il-Parlament. Qatt ma pprovajt nitfa' ħmieg f'dan il-Parlament. Qatt! Din il-gazzetta pprovat titfa' dell ikrah għax membru parlamentari għamel xogħlu. Ipprovat titfa' dell ikrah b'sistema

faxxista. U se ngħid għaliex faxxista. Se nkun ċar. Hawnhekk irrefera għal dak li rrispondejt jien fuq l-Enemalta, li hija entità kummerċjali u kif kien isir qabel – mhux għax ivvintajtha jien – għaliex hija kummerċjali, ma għidtx li mill-Enemalta ma ħax – għax m'għidtx li ħa! – hawnhekk f'din il-gazzetta u anke f'kumment tiegħu, implika li l-Onor. Abela ffanga wkoll mill-Enemalta u ħa l-affarijiet! Jien hawn niddikjara li l-Enemalta lanqas milleżmu ma tatu, u lanqas lill-kumpanija tiegħu! Biex ma toqgħodx tiġi tkejjel b'xibrek f'dan il-Parlament!

L-ISPEAKER: Fil-qosor, x'inhi t-talba tiegħek?

ONOR. JOE MIZZI: Dan li hemm fil-gazzetta huwa assassinju, huwa kollu gideb sfaċċat, ibbażat fuq risposta ta' mistoqsija li tajt fl-ogħla istituzzjoni tal-pajjiż! Imissu jisthi li jsiru dawn l-affarijiet! B'hekk irridu mmexxu 'l-Parlament 'il quddiem?! Mhux se nressaq każ ta' ksur ta' privileġġ, għalkemm għandi dritt nitlob każ ta' ksur ta' privileġġ kieku rrid, u għandi raġun! Imma żgur li mhux hekk imorru l-affarijiet! Nispera li jiskuża ruħu mal-Onorevoli kollega talli pprova jħammgu. Mentri l-ħmieġ mhux din in-naħa qiegħed! Jaf fejn huwa l-ħmieġ l-Onorevoli! (Onor. Membri: *Hear, hear*)

L-ISPEAKER: Grazzi. Is-Sedja ħadet nota ta' dak li għid, u se tara x'inhi l-pożizzjoni."

Għall-korrettezza u l-preċiżjoni s-Sedja tixtieq tirrileva li fl-artikolu li għamel referenza għalih l-Onor. Mizzi jissemmew żewġ entitajiet differenti: l-Enemalta u l-Enemed. Is-Sedja dan qed tgħidu peress li qed tinnota li l-artikolu qiegħed minn xi drabi jitkellem dwar l-Enemed u drabi oħra jirreferi għall-Enemalta.

Is-Sedja tinnota wkoll li fit-tweġiba tiegħu l-Ministru għażel li jitkellem dwar is-sensittività kummerċjali tal-informazzjoni f'dak li għandu x'jaqsam mal-Enemalta.

Is-Sedja qieset ukoll it-tweġiba mogħtija mill-Ministru Mizzi fejn għall-mistoqsija dwar jekk ingħatax xogħol legali jew intalbox konsulenti minn xi entita fid-dekasteru tal-Ministeru, il-Ministru wiegħeb hekk:

“Ninforma lill-Onor. Interpellant li ma ngħata ebda xogħol legali lill-individwu jew lid-ditta legali tiegħu li d-dettalji dwaru qed jingħataw separatament.

L-informazzjoni mitluba mill-Enemalta plc għandha valur kummerċjali għall-kumpanija u l-iżvelar ta' tali tagħrif jista' jippreġudika n-negożju tal-istess kumpanija.”.

Is-Sedja filwaqt li taqbel mal-Ministru li l-ewwel parti tat-tweġiba kienet waħda kategorika fin-negattiv, tista' b'xi mod tifhem li t-tieni paragrafu seta jagħti l-impresjoni li teżisti eċċezzjoni għad-dikjarazzjoni preċedenti għar-rigward tal-Enemalta, anke jekk fit-tieni paragrafu mkien ma jingħad li l-Enemalta qed tagħti xi xogħol legali lil dan l-individwu jew lil-kumpanija tiegħu.

Is-Sedja għamlet referenza għal numru ta' *rulings* preċedenti li ttrattaw ilmenti simili biex tara jekk l-artikolu jistax jitqies bħala wiehed manipulattiv jew qarrieqi intiz biex jagħti impresjoni dijametrikament opposta għal dak li fil-fatt intqal fil-Kamra. Rat ukoll jekk dak li gie rapportat

jaqax fil-qafas ta' kumment politiku u ta' espressjoni ħielsa tal-kittieb u ta' min ippubblikah, u allura jekk tali kummenti jaqgħux fl-ambitu ta' opinjoni.

B'mod partikolari, is-Sedja għamlet referenza għal *ruling* mogħti mill-Ispeaker Louis Galea fit-18 ta' Mejju 2009, u nikkwota:

“Fil-ħarsien tal-qadi sħiħ tad-dmirijiet tal-membri, bis-saħħa tal-privileġġ li tagħtihom il-ligi, trid tinzamm dejjem ċara d-distinzjoni oġġettiva bejn in-nuqqas ta' qima dovuta, l-insult, il-malafama, ir-rappurtaġġ falz u mgħawweġ minn naħa, u min-naħa l-oħra l-kummenti u l-analisi kritika tal-opinjoni pubblika f'kull mezz ta' komunikazzjoni tal-aġir, stqarrijiet, deċiżjonijiet u pożizzjonijiet politiċi li jadottaw il-membri ta' din il-Kamra. Hu dmir tas-Sedja li tipproteġi lill-membri kontra tal-ewwel meta dan tassew iseħħ, u lill-pubbliku u l-*media* fir-rigward tad-dritt tal-libertà tal-espressjoni.”

Is-Sedja ħadet nota wkoll tal-artikolu li deher fil-frontpage li jkompli f'paġna 2 fil-ħarga tal-istess gazzetta tal-ġhada 23 ta' Novembru 2017 fejn ġiet pubblikata ittra tal-Agenzija Enemed li kkonfermat dikjarazzjoni li għamel il-Ministru Mizzi waqt is-Seduta tal-21 ta' Novembru 2017 li ma ngħata l-ebda xogħol legali lill-Membru konċernat. Is-Sedja ħadet nota wkoll tal-pubblikazzjoni verbatim tal-istess dikjarazzjoni tal-Ministru Mizzi fl-istess artikolu tal-gazzetta u għaldaqstant qed tikkonsidra l-każ bħala wiehed magħluq.